

Sygn. akt I ACa 708/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 października 2012r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSA Krzysztof Depczyński (spr.)</i>
Sędziowie:	<i>SSA Anna Miastkowska</i> <i>SSA Wincenty Ślawski</i>
Protokolant:	st. sekr. sądowy Jacek Raciborski

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2012r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **P. K.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Sądowi Okręgowemu w Ł.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 11 kwietnia 2012r. sygn. akt II C 924/11

- 1. oddala apelację;**
- 2. zasądza od P. K. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym;**
- 3. przyznaje adwokatowi D. G. z Kancelarii Adwokackiej w Ł. kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem złotych i sześćdziesiąt groszy) brutto z tytułu wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym i kwotę tę nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi.**

Sygn. Akt I ACa 708/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2012 roku Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił powództwo P. K. przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Okręgowemu o zapłatę, zasądził od P. K. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu i orzekł o zwrocie kosztów zastępstwa procesowego udzielonego powodowi z urzędu.

Sąd Okręgowy ustalił, że od dnia 17 kwietnia 2004 r. wobec powoda stosowany jest środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Powód wielokrotnie wnosił o uchylenie stosowanego środka zapobiegawczego oraz zaskarżał kolejne decyzje w przedmiocie przedłużenia stosowania tymczasowego aresztowania.

Izolacyjny środek zapobiegawczy zastosowano wobec powoda w ramach toczącego się postępowania karnego. Powód został oskarżony o to że:

I. w okresie od 7 do 8 marca 2004 r. w Ł. działając w bezpośrednim zamiarze pozbawienia życia W. K., zadając jej szereg ciosów nożem w klatkę piersiową i plecy, spowodował powstanie dwóch ran kłutych klatki piersiowej oraz trzech ran kłutych pleców, które to obrażenia połączone z następową, szybką utratą dużej ilości krwi doprowadziły do gwałtownej śmierci W. K., tj. o czyn z art. 148 § 1 k.k.;

II. w dniu 2 października 2003 r. we W. w celu zawarcia umowy użyczenia lokalu mieszkalnego posłużył się jako autentycznym przerobionym dowodem osobistym na nazwisko D. H., wpisując dane z dowodu do umowy i podpisując się na umowie podpisem D. H., tj. o czyn z art. 270 § 1 k.k.;

III. w dniu 10 marca 2004 r. we W. celem zawarcia umowy najmu lokalu z L. R. posłużył się jako autentycznym przerobionym dowodem osobistym na nazwisko D. H., wpisując dane z dowodu do umowy i podpisując się na umowie podpisem D. H., tj. o czyn z art. 270 § 1 k.k.;

IV. w okresie luty - marzec 2004 r. we W. przywłaszczył dowód osobisty nr (...) stanowiący własność A. M., tj. o czyn z art. 275 § 1 k.k.;

V. w okresie od 10 lipca do 28 września 2000 r. w C. nie powrócił bez uzasadnionej przyczyny do Zakładu Karnego z przerwy orzeczonej przez Sąd Okręgowy w B. w okresie od 6 marca do 6 lipca 2000 r., tj. o czyn z art. 242 § 3 k.k.

Wyrokiem z dnia 8 grudnia 2008 r. Sąd Okręgowy w Łodzi uznał powoda za winnego popełnienia pięciu czynów zabronionych, wyczerpujących dyspozycje art., 148 § 1 k.k., art. 270 § 1 k.k., art. 270 § 1 k.k., 275 § 1 k.k. oraz 243 § 3 k.k. Za zbiegające się przestępstwa względem powoda została orzeczona kara łączna 25 lat pozbawienia wolności.

Na skutek apelacji obrońcy oskarżonego, wyrokiem z dnia 28 stycznia 2010 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi zmienił w/w wyrok co do rozstrzygnięcia o karze łącznej i czynie z art. 148 § 1 k.k., w zakresie którego sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania. W pozostałej części wyrok utrzymano w mocy i wymierzono nową karę łączną w rozmiarze 2 lat pozbawienia wolności.

W ramach toczącego się postępowania karnego wielokrotnie cenzurowano, przeglądano i zatrzymywano korespondencję powoda, zarówno wychodzącą jak i przychodzącą. Decyzje w tym zakresie podejmowała przewodnicząca składu orzekającego, lub przewodniczący (...) Wydziału Karnego. O powyższych zarządzeniach powód był każdorazowo informowany.

Powód wielokrotnie składał w związku z tym skargi oraz wnioski o wyłączenie sędziego.

W uzasadnieniu postanowień o stosowaniu wobec powoda środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania sąd wskazywał na potrzebę stosowania tego środka z uwagi na grożącą powodowi surową karę oraz obawę utrudniania toczącego się postępowania, w szczególności wpływania powoda na zeznania świadków.

Sąd wskazywał, że powód przebywając w areszcie śledczym próbował kontaktować się ze świadkami telefonicznie bądź listownie, wskazywał im jak mają zeznawać, podawał okoliczności, daty i godziny kontaktów z nim, które miały

stanowić jego alibi. Wobec osób, które nie potwierdziły jego wersji wydarzeń, składał zawiadomienia do organów ścigania o popełnieniu przez te osoby przestępstw, groził świadkom.

Zdarzało się, że powód wysyłał listy do świadków adresując koperty do osób, które nie zeznawały w sprawie bądź do instytucji, jednocześnie wkładając do wnętrza kopert listy do świadków.

Na podstawie powyższych ustaleń Sąd Okręgowy uznał, że pomimo, iż wobec powoda stosowano tymczasowe aresztowanie, a od chwili zastosowania wobec powoda powyższego środka zapobiegawczego korespondencja powoda podlegała cenzurze oraz nadzorowi organu, do którego dyspozycji powód pozostawał w związku prowadzonym postępowaniem przygotowawczym, a następnie karnym, to w sprawie nie zachodzą przesłanki uzasadniające odpowiedzialność strony pozwanej w związku z okolicznościami przytaczanymi przez powoda w pozwie na uzasadnienie dochodzonych roszczeń.

Co prawda wymienione przez powoda dobra podlegają ochronie i część z nich w trakcie tymczasowego aresztowania uległa ograniczeniu, jednak nie została spełniona przesłanka bezprawności strony pozwanej, gdyż działania podejmowane przez nią w postępowaniu karnym dokonywane były w ramach przysługujących jej uprawnień i zadań wynikających z kodeksu postępowania karnego (art. 250 i nast. k.p.k.) oraz kodeksu karnego wykonawczego (art. 217 a-c k.k.w.). Sąd I instancji wskazał, że środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania został zastosowany względem powoda jeszcze w postępowaniu przygotowawczym na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla (...) w Ł. z dnia 17 kwietnia 2004 r. i ta oraz kolejne decyzje w przedmiocie stosowania tymczasowego aresztowania, z uwagi na skarżenie ich przez powoda, podlegały każdorazowo kontroli instancyjnej. Przedłużając stosowanie tymczasowego aresztowania wobec powoda Sąd wskazywał jego materialne i procesowe podstawy oraz przyczyny, powoływał również dowody i materiał procesowy na uzasadnienie swoich decyzji.

Czas trwania postępowania karnego był zaś przedmiotem badania w odrębnych postępowaniach (według twierdzeń powoda - ze skarg na przewlekłość czy do ETPCz).

W ocenie Sądu Okręgowego bezprawności w zachowaniu strony pozwanej nie można dopatrywać się także w zakresie cenzury, nadzoru czy zatrzymania korespondencji, gdyż działania strony pozwanej również odpowiadały dyspozycji art. 217 a i c k.w.w., co jednocześnie wykluczyło możliwość żądania powoda wydania tej korespondencji.

Po dokonaniu powyższych ustaleń Sąd Okręgowy oddalił powództwo i orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz.U. z 2005 r., Nr 169, poz. 1417 ze zm.) w zw. z § 6 pkt 6 w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. nr 163, poz. 1348 ze zm.).

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł powód i zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w całości zarzucając naruszenie prawa procesowego mające wpływ na treść wyroku tj. art. 227 § 1 k.p.c. w zw. z art. 244 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z dokumentacji medycznej powoda na okoliczność stanu zdrowia powoda, oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z orzeczeń wydanych w sprawach II AS 3/08, II As 3/10, II AS 6/11, II AS 10/11 toczących się przed Sądem Apelacyjnym w Łodzi w przedmiocie skargi na przewlekłość postępowania prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Ł. po sygn. akt IV K 67/10 i nieustalenie przez Sąd Okręgowy, w wyniku powyższego, okoliczności istotnych dla sprawy, oraz naruszenie art. 227 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. przez oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego specjalisty na okoliczność stanu zdrowia powoda, związku przyczynowo – skutkowego pomiędzy bezzasadnie przedłużającym się postępowaniem karnym, a stanem zdrowia powoda.

Ponadto zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 445 k.c. i art. 448 k.c. poprzez ich niezastosowanie w sytuacji, gdy powód wskazał, że dochodzi naprawienia szkody w postaci uszczerbku na zdrowiu oraz zasądzenia

zadośćuczynienia za krzywdę będących skutkiem bezzasadnie przedłużającego się tymczasowego aresztowania, którego skutkiem jest brak dostępu do właściwego leczenia, wskutek czego Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy.

Powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na jego rzecz kwoty 100.000 zł, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji i o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny rozważył zarzuty naruszenia prawa procesowego i uznał, że nie są one zasadne.

Zgodnie z art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu w danej sprawie są fakty mające dla jej rozstrzygnięcia istotne znaczenie. W niniejszej sprawie oddalenie wskazanych w apelacji wniosków dowodowych było usprawiedliwione, bowiem dla wszechstronnego jej rozważenia znaczenie miały tylko dowody z dokumentów już załączone do akt sprawy i to one pozwalały na stwierdzenie, że powództwo nie jest zasadne, bowiem nie została spełniona przesłanka bezprawności będąca jedną z podstaw uznania naruszenia dóbr osobistych powoda. Zasadnie Sąd Okręgowy podał, że działania Aresztu Śledczego oraz Sądu Okręgowego były uzasadnione przepisami prawa, a zatem nie można było uznać, że naruszały one dobra osobiste powoda. Zaznaczyć przy tym należy, że żądanie przeprowadzenia wnioskowanych dowodów zostało słusznie oddalone w świetle dokonania przez Sąd I instancji wstępnych ustaleń dotyczących braku spełnienia wymaganych przesłanek, bowiem dopuszczenie dowodów z dokumentacji medycznej powoda na okoliczność stanu zdrowia powoda, dowodu z orzeczeń wydanych w sprawach II AS 3/08, II As 3/10, II AS 6/11, II AS 10/11 toczących się przed Sądem Apelacyjnym w Łodzi w przedmiocie skargi na przewlekłość postępowania prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Ł. po sygn. akt IV K 67/10 i dowodu z opinii biegłego specjalisty na okoliczność stanu zdrowia powoda, związku przyczynowo – skutkowego pomiędzy bezzasadnie przedłużającym się postępowaniem karnym, a stanem zdrowia powoda powodowałyby jedynie przedłużenie postępowania.

Dodatkowo Sąd Apelacyjny zauważył, że ani pełnomocnik powoda, ani też sam powód, będąc obecni na rozprawie, nie zgłaszali, wobec postanowień Sądu Okręgowego oddalających powyższe wnioski dowodowe, zastrzeżenia z art. 162 k.p.c., zatem powód nie powinien powoływać się na uchybienia Sądu I instancji w tym zakresie w postępowaniu apelacyjnym.

Odnosząc się zaś do zarzutów naruszenia prawa materialnego tj. art. 445 k.c. i art. 448 k.c. poprzez ich niezastosowanie Sąd Apelacyjny stwierdził, że nie dotyczą one powództwa wykraczając poza jego granice, bowiem w pozwie P. K. wniósł o ochronę swoich dóbr osobistych, a nie o odszkodowanie i zadośćuczynienie w związku uszczerbkiem na zdrowiu będącym skutkiem przedłużającego się aresztu i braku dostępu do właściwego leczenia. Podkreślić należy, że powód, ani też pełnomocnik w trakcie trwania procesu przed Sądem I instancji nie rozszerzyli powództwa na powyżej wskazane okoliczności. Ponadto modyfikacja żądania pozwu o dodatkowe roszczenie wiązałaby się z tak istotną zmianą powództwa, że zgodnie z art. 193 § 2¹ k.p.c., powinna być dokonana wyłącznie w piśmie procesowym. W korespondencji pomiędzy Sądem I instancji a pełnomocnikiem bądź powodem brak jest rozszerzenia powództwa w takim zakresie, a zatem podnoszone zarzuty naruszenia prawa materialnego nie są trafne.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację i na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 1 pkt 25 w zw. § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349) orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego i zasądził od P. K. na rzecz Skarbu

Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie § 11 ust. 1 pkt 25 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348) i przyznał pełnomocnikowi reprezentującemu powoda z urzędu kwotę 147,60 zł brutto i kwotę tę nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi.